

Прогноз

фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту сільськогосподарських рослин у господарствах Вінницької області в липні 2022 року

Багатоїдні шкідники

Середня місячна температура повітря в червні склала 20,4°, що на 1,7° вище від норму. Кількість опадів становила 35 мм, або 43% від місячної норми. Опади протягом місяця, як і протягом всього весняного періоду, випадали нерівномірно в часі та по території. Температура на протязі місяця зазнавала істотних коливань. Найвищі денні температури (31-37° тепла) відмічалися на початку та в кінці першої декади, на початку другої та в кінці третьої декад. Найнижчі температури зафіксовані в середині другої декади та 22-23 червня (вночі 10-15°, вдень 15-24°, місцями до 24-27°С). Тому на загал агрокліматичні умови червня у 2022 році сприяли розвитку шкідливих організмів переважно в помірному, а в місцях, де формування недостатніх запасів вологи в ґрунті відбувалося без ефективних опадів уже протягом тривалого часу – у слабкому ступені.

В липні на більшості території області продовжиться масовий літ **кукурудзяного стеблового метелика**, який розпочався в кінці червня. Істотного наростання шкідливості фітофага не передбачається, але за наявності сприятливих умов під час відкладання та розвитку яєць загроза пошкодження посівів кукурудзи існуватиме повсюди.

На початку відкладання яєць метеликом, за виявлення двох яйцекладок, що зазвичай спостерігається за суми ефективних температур вище 10° 375°С, необхідно негайно приступити до випуску трихограми в кількості 50-100 тис. самиць на 1 га. В період масового відкладання яєць, приблизно через 2 тижні після початку, або орієнтовно за СЕТ 430°С, залежно від погодних-кліматичних умов, випуск проводять вдруге. Ці рекомендації підходять для сприятливих для розвитку трихограми умов (помірна погода з ГТК 0,9-1,2). За несприятливих же умов для життєдіяльності трихограми (посуха, або навпаки – вітряна дощова погода), коли її діяльність практично обмежена 3-5 добами, рекомендується кожні 4-5 днів, а при розтягнутому льоті – 5-7 днів, проводити повторні випуски. Внесення трихограми (з врахуванням різниці строків льоту метеликів) буде ефективним і в боротьбі з бавовниковою совкою.

В Переліку зареєстровано **біопрепарат** для боротьби з стебловим метеликом *Ostrinia STOP* (OstriniaSTOP), п. Засіб використовується від моменту 5-9 листків до появи 2 міжвузля стебла (при появі метеликів з личинок) шляхом обприскування 1 га розчином 100 г препарату в 200-400 л води.

Якщо зазначені вище біологічні методи не застосовувалися, в разі перевищення економічного порогу шкідливості - 18% рослин, заселених яйцекладками, або 6-8% рослин - гусеницями кукурудзяного метелика, посіви захищають шляхом обприскування інсектицидами: Амліго 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Антикolorад, КС, 0,25 л/га, Антикolorад Макс, КС, 0,25 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,4-0,7 л/га, Дімілін 480, КС, 0,4-0,5 л/га, Кайзо, ВГ, 0,2 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,2 л/га, Коразен 20, КС, 0,15 л/га, Ламдекс, СК, 0,2-0,3 л/га, Рімон Фаст, КС, 0,4-0,6 л/га. Для внесення авіа методом (за наявності погодження ОВА) дозволені Актеллік 500ЕС, КЕ, 2 л/га, Амліго 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,4-0,7 л/га, Резонанс, КЕ, 2-2,5 л/га, Рімон Фаст, КС, 0,4-0,6 л/га, Тінстер Екс 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Хекат, КС, 0,05-0,06 л/га з суворим дотриманням регламентів застосування препаратів та вимог санітарної безпеки, охорони праці й навколишнього середовища. Боротьбу з гусеницями можна проводити **біопрепаратом** Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га.

Погодні умови травня-червня з перепадами температури, періодичним проходженням хвиль холоду мали неоднозначний і певною мірою стримуючий вплив на розвиток **підгризаючих совок**. Підвищення температурного режиму у третій декаді червня, особливо на територіях, де спостерігалися опади, може обумовити збільшення продуктивності самиць та подовження періоду шкідливості личинок фітофага I покоління, що уможливило створення загрози пошкодження рослин совками в посівах просапних, овочевих та інших культур.

Впоратись з гусеницями в разі їх чисельності, що перевищує пороги шкідливості (у посівах буряків 1-2 екз./м², кукурудзи, соняшнику, картоплі, інших просапних 3-8 екз./м², озимої пшениці - 2-3 екз./м²) допоможуть інсектициди Данадим Мікс, КЕ, 1 л/га, Децис 100ЕС, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,3 л/га, Протеус 110, МД, 0,5-0,75 л/га та інші, на овочевих культурах - **біопрепарат** Натургард, в.р., 0,3-1,0 л/га. Найефективніші суміші фосфорорганічних і піретроїдних інсектицидів у половинних нормах з додаванням 3-4 кг/га сечовини. Крайці результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь харчується на рослинах. З агротехнічних прийомів ефективні міжрядні розпушування просапних, передусім, цукрових буряків і овочевих культур, знищення бур'янів та квітучих нектаросів.

Повсюди залишається ймовірність шкідливості личинок листогризухих совок (**бавовникова, капустиана, совка-гамма**), а також личинок **сонцевика будякового**, або **чортополохівки** (соя, соняшник, томати, яблуна, виноград, інші).

Проти личинок **листогризухих совок** ефективні інсектициди Амліго 150ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Вантекс, Мк.с., 0,1 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Данадим Мікс, КЕ, 1,0 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,3 л/га, Дімілін 480, КС, 0,4-0,5 л/га, Коннект 112,5SC, КС, 0,4-0,5 л/га, інші. На середньостиглих та пізньостиглих сортах капусти екологічно доцільне використання препаратів-регуляторів росту комах Матч 050ЕС, КЕ, 0,4 л/га, Номолт, КС, 0,3 л/га, або ж **біопрепаратів** Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га, Лепідоцид-БТУ, р., 2,0-3,0 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2,0-3,0 кг/га. Крім того, Переліком дозволене використання інсектицидів Альтекс, КЕ, 0,1-0,15 л/га,

Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247 SC, КС, 0,18 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,3-0,4 кг/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, інших.

На томатах застосування інсектицидів проти гусениць помідорної (карадрини), бавовникової та інших совок бажане до початку плодоутворення (Ампліго 150 ZC, ФК, 0,2-0,3 л/га, Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,5 л/га, Матч 050ЕС, КЕ, 0,4 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,3-0,4 кг/га, Протеус 110OD, МД, 0,5-1,0 л/га, Релдан 22ЕС, КЕ, 1,0-1,5л/га), а **біопрепаратів** – без обмежень (Біолеп, СК, 2-3 л/га, Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га, Лепідоцид-БТУ, р., 2,0-3,0 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2-3 кг/га, Хеліковекс, КС, 0,05-0,2 л/га з витратою робочого розчину 200-500 л/га).

В разі виявлення шкідливості личинок чортополохівки проводять крайові або суцільні обприскування інсектицидами, дозволеними Переліком до використання в Україні на відповідних культурах проти листогризучих шкідників. Безпосередньо проти чортополохівки зареєстровані Ампліго 150ZC, ФК, 0,2-0,4 л/га, та Белт 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га. За відсутності встановленого економічного порогу шкідливості слід користуватися ЕПШ для листогризучих совок (цукрової буряки – 2-3 гус./м² (I покоління), 5-6 гус./рослину (II покоління), соняшник – 8-10 гус./м², соя – 1-3 гус./м², яблуня – 10-15% пошкоджених листків).

Шкідники та хвороби зернових, зернобобових культур і багаторічних трав

На рослинах хлібних злаків закінчуватимуть живлення та заляльковуватимуться личинки **п'явиць**, триватиме розвиток сисних - **злакових попелиць** та **пшеничного трипсу**. На дозріваючих хлібах вигодовуватимуться личинки **хлібних клопів**, осередково може спостерігатись шкідливість **хлібних жуків**.

За чисельності шкідливої черепашки та інших клопів більше 2 екз./м² (на посівах сильних та цінних сортів) або 4-6 екз./м² (на решті посівів) необхідне застосування інсектицидів - Альфагард 100, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Бі-58 Топ, КЕ, 1-1,5 л/га, Велес, КС, 0,4-0,5 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Данадим Мікс, КЕ., 1,0 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Еспада, КС, 0,2-0,25 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,04 кг/га, Іназума, ВГ, 0,2-0,24 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,15 л/га, Моспілан, ВП, 0,1-0,12 кг/га, Протеус 110OD, МД, 0,5-0,75 л/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Фатрін, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Шаман, КЕ, 0,75 л/га (або аналогів згідно «Переліку»). Фосфорорганічні препарати краще застосовувати у сумішах з піретроїдами. Із **біопрепаратів** проти шкідливої черепашки, смугастої цикадки, пшеничного трипсу, п'явиці ефективні АгрІнсекта, р., 0,5-3 л/га, Колорадоцид, з.п., 5 кг/га, Натургард, в.р., 0,3-1 л/га (дозволяються 4-кратні обробки). Захист посівів від клопа-черепашки слід провести в стислі строки - від завершення відродження личинок до появи 4 віку (протягом 10-12 днів). Оптимальні строки проведення обробок – наявність в посівах 15-30% личинок 3 віку. Хімічні обробки проти личинок клопа-черепашки будуть ефективними і проти інших шкідників, що заселяють посіви зернових культур.

Хлібних жуків в разі перевищення порогу шкідливості, який в різних умовах становить від 3 до 8 екз./м², знищують Боресм Нео, КС, 0,15-0,3л/га, ВЕПО, КЕ, 0,3 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18-0,22 л/га, Іназума, ВГ, 0,2-0,24 л/га, Карате Зеоном, 050CS, СК, 0,2 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,07-0,1 л/га, іншими відповідно до Переліку.

В період достигання хлібів продовжуватиметься розвиток хвороб - **борошнистої роси**, **септоріозу**, **гельмінтоспоріозів**, **бурої листкової іржі**. **Кореневі гнилі** проявлятимуться у вигляді білоколосості та щуплозерності. Залежно від погодних умов, в більшій чи меншій мірі поширюватимуться хвороби колосу - **фузаріоз**, **септоріоз**, **оливкова пліснява**, **бактеріоз**, **чорний зародок**.

Уникнення втрат зерна внаслідок ураження колоса грибковими та бактеріальними хворобами (фузаріозом септоріозом, альтернاریозом та ін.) у великій мірі можливе за рахунок здійснення організаційно-профілактичних заходів - недопущення запізнення із збиранням; за наявності уражених площ – першочергового їх збирання; швидкого очищення та просушування зерна.

Заселення посівів **кукурудзи** продовжуватимуть **попелиці**, **трипси**, **цикадки**, які істотно пригнічуватимуть рослини в умовах посухи. У вогнищах на рослинах розвиватимуться **летуча та пухирчаста сажки**, **гельмінтоспоріоз**.

В бобах **гороху** закінчуватимуть розвиток личинки **горохових зерноїду** та **плодожерки**, на рослинах - **горохова попелиця** і **трипси**.

Для прискорення дозрівання насіння гороху та зменшення шкідливої дії комплексу хвороб і шкідників проводять десикацію посівів АП-Дикватом, РК, 2-3 л/га, Реглоном Супер 150SL, РК, 2,0-3,0 л/га, Реглором Спектрум 150SL, РК, 2,0-3,0 л/га, Ретро 150SL, РК, 2,0-3,0 л/га, Юстоном, РК, 2,0-3,0 л/га (за пожовтіння нижніх стручків та за вологості зерна 45%, за 7 днів до збору врожаю), Клініком Ікстрим, РК, 2,0-3,0 л/га (обприскування посівів у фазі початку побуріння бобів нижнього та середнього ярусів та вологості зерна не більше 35-40%, за 14 днів до збору врожаю), Вулканом Плюс, РК, 3 л/га, Домінатором 360, РК, 3 л/га, Раундапом Макс, РК, 2,4 л/га, Раундапом Екстра, РК, 2,4 л/га, Торнадо 540, РК, 2,4 л/га (обприскування посівів при побурінні 70-75% бобів, за 14 днів до збору врожаю), іншими десикантами згідно Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.

У посівах **сої** продовжуватиметься заселення та розмноження **кліщів**, **клопів**, **трипсів**, **попелиць**, **гусениць листогризучих совок**. В разі сухої, жаркої погоди, залишається загроза масового розмноження сисних шкідників, особливо в південних районах. З хвороб можна очікувати розвитку **аскохітозу**, **антракнозу**, **пероноспорозу**, **альтернاریозу**, **церкоспорозу**, **кутастою плямистістю** (бактеріальним опіком).

За виявлення перших ознак хвороб на насінневих посівах рекомендується проводити обробку рослин розчинами фунгіцидів Абакус, м.к.е., 1,5 л/га, А-Зокс 320, КС, 0,4-0,7 л/га, Азоципер Нео, КС, 0,5-0,75 л/га, Акадія, КС, 0,6-0,8 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амістар Екстра 280SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Архітект, СЕ, 1 л/га+0,5 кг/га сульфату амонію (Турбо), Бенорад, ЗП, 1,5 кг/га, Ентарго Дуо, КС, 0,4-1 л/га, Імпакт К, КС, 0,8 л/га, Імпера Голд, КЕ, 0,8-1,5 л/га, Колосаль Про, МЕ, 0,4-0,6 л/га, Комплер 320, КС, 0,4-0,7 л/га, Коронет 300SC, КС, 0,6-0,8 л/га, Кустодія, КС, 1-1,2 л/га, Косайд 2000, ВГ, 1,5-2,5 кг/га, Піктор Актив, КС, 0,4-1 л/га, Пропульс 250SE, СЕ, 0,8-1,0 л/га, Ракурс, КС, 0,3-0,6 л/га, Фитал, РК, 2,5-3,0 л/га, Фокс 325SC, КС, 0,4-0,6 л/га, Фортеця Тотал ЕС, КЕ, 1,0 л/га, Ямато, СЕ, 1,5 л/га, або **біопрепаратів** Бактофит, р.с., 2-3 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Фунгістон, р.с., 1-2 л/га, інших згідно „Переліку”. Рослини, дифузно уражені пероноспорозом, або з ознаками вірусних захворювань, видаляють з посівів. За надпорогової чисельності шкідників з початку формування бобів (акацієвої вогнівки більше 1-2 гусениць/м², листогризучих совок - 1-3 гусениць/м², лучного метелика - 4-5 гусениць/м², тютюнового трипса - 10-15 екз./рослину, бульбочкових довгоносиків - 50-60 жуків/м²) виникає необхідність захисту посівів Акрамайтом, КС, 0,2-0,3 л/га, Балазо 100, КЕ, 0,4-0,5 л/га, Белтом 480SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Версаром, КЕ, 0,5-0,7 л/га, Галілом, КС, 0,2-0,3 л/га, Децисом f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,25-0,3 л/га, Діабло, КЕ, 0,2-0,3 л/га, Коннектом 112,5SC, КС, 0,4-0,5 л/га, Коразеном 20, КС, 0,15 л/га, Нуредіном Супер, КЕ, 0,75-1,25 л/га, Рімоном Фаст, КС, 0,4-0,6 л/га, Цезарем, КЕ, 0,2-0,3 л/га, іншими дозволеними інсектицидами, або **біопрепаратами** Агріінсекта, р., 0,5-3 л/га, Хеліковекс, КС, 0,05-0,2 л/га (проти бавовникової совки). В разі заселення більше 10% рослин кліщами застосовують акарициди або інсектоакарициди Енвідор 240SC, КС, 0,4-0,5 л/га, Масаї, ЗП, 0,4-0,8 кг/га, Мовенто 100SC, КС, 1 л/га, Омайт 57%, ЕВ, 1,2-1,4 л/га, Ортус, КС, 0,7-0,9 л/га, в тому числі препарати **біологічного** походження Агріінсекта, р., 0,5-3 л/га, Натургард, в.р., 0,3-1 л/га, Мімігейт, в.р., 0,25-0,3 л/га.

Багаторічні бобові трави пошкоджуватиме комплекс комах, з яких найнебезпечніші довгоносики-листкаїди (**бульбочкові, фітономус**), клопи, насіннієди (**тихіус, апіон, товстоніжка**), попелиці, трипси, гусениці листогризучих совок. Конюшина за умов високої зволоженості повітря хворітиме на **буру іржу, антракноз**, а люцерни – **буру плямистість**.

За надпорогової чисельності шкідників (5-8 жуків/м², 20-30 личинок/100 п.с. фітономусів, 20-30 жуків/м² довгоносика-тихіуса, 8-10 гусениць совок/м²; 15-20 клопів-сліпняків, 20-25 люцернової товстоніжки, 500-600 попелиць на 100 п.с.) багаторічні трави після підкосу обробляють інсектицидами Актеллік 500ЕС, КЕ, 1-1,5 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,1-0,15 л/га, іншими. Одночасно з інсектицидами застосовують мікроелементи (борна кислота, молібдат амонію, 0,3-0,6 кг/га). Під час цвітіння, на початку відкладання яєць совками випускають трихограму (100-150 тис. особин на га), а в період масового відкладання (через 7-8 днів) випуск трихограми повторюють.

Шкідники та хвороби технічних культур

Цукровим бурякам повсюди можуть наносити шкоду листогризучі та підгризаючі совки, щитоноски, мінуючі мухи. У вогнищах південної частини області можна очікувати наростання чисельності бурякової мінуючої молі. Скрізь масово розмножуватиметься бурякова листкова попелиця, чисельність та шкідливість якої обмежуватимуть випадання злив, наявність природних ентомофагів, паразитів та хвороб. В південній частині залишається ймовірність пошкодження рослин **амарантовим довгоносиком-стеблоїдом**.

Хвороби листового апарату (**церкоспороз, альтернаріоз, рамуляріоз, фомоз, пероноспороз**) масово поширюватимуться за температури 20-25°C та відносної вологості повітря вище 70%. Суха жарка погода обумовлюватиме інтенсивний розвиток **борошнистої роси**, а надмірне зволоження та пересушування ґрунту, його ущільнення, сприятимуть проявленню гнилей на коренеплодах (**фузаріозної, хвостової, ін.**), а також **парші, дуплистості**. Розвиток вірусних хвороб - **мозаїки, жовтяниці** - обумовлюватиме чисельність на посівах сисних шкідників.

Заселення 15 і більше відсотків рослин буряковою листковою попелицею, 30% - мінуючими мухами, поширення павутинного кліща вимагатиме застосування таких препаратів, як Актеллік 500ЕС, КЕ, 1 л/га, Бі-58 Топ, КЕ, 0,5-1 л/га, Борей, КС, 0,1 л/га, Енжіо 247SC, КС., 0,18 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,125-0,15 л/га, Моспілан, ВП, 0,05 кг/га, Пестон, КЕ, 2 л/га, Трансформ, ВГ, 0,024-0,048 л/га, інших згідно Переліку, або **біопрепарату** Агріінсекта, р., 0,5-3 л/га. За наявності ентомофагів, які харчуються попелицями (кокцинеліди, золотоочки) і співвідношення ентомофаг:попелиця 1:30, або за ураження 30% особин попелиці хворобами обробки пестицидами недоцільні. Проти підгризаючих та листогризучих совок за чисельності, що перевищує відповідно 1-2 та 2-3 екз./м², молі 2-3 екз./рослину проводять захисні обробки рекомендованими препаратами (Бі-58 Топ, КЕ, 0,5-1 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис 100ЕС, КЕ, 0,1-0,25 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,05-0,1 кг/га, Коннект 112,5SC, КС, 0,5-0,6 л/га, Шаман, КЕ, 0,8 л/га, інші препарати згідно Переліку).

Проти **пероноспорозу** за появи перших ознак хвороби обприскують Абакусом, м.к.е., 1,25-1,5 л/га, Акробатом МЦ, в.г., 2 кг/га, Амістаром Екстра 280SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Ентарго Дуо, КС, 0,4-1 л/га, Фиталом, РК, 1,5 л/га; проти **церкоспорозу** за появи окремих плям на 3-5% рослин – Абакусом, м.к.е., 1,25-1,5 л/га, Альто Супер 330ЕС, КЕ, 0,5 л/га, Амістаром Екстра 280SC, КС або АкантоПлюс 28, КС, по 0,5-0,75 л/га, Заміром, ВЕ, 0,75-1 л/га, Мікроплюсом Дисперс, ВГ, 2,8 кг/га, Сферою Макс 535SC, КС, 0,3-0,4 л/га; проти

борошнистої роси за ураження 5-10% рослин, фомозу, іржі – Абакусом, мк.е., 1,25-1,5 л/га, Аканто Плюс 28, КС, 0,5-0,75 л/га, Амистаром Екстра 280SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Аяксом, КС, 0,4-0,6 л/га, Візердом, КС, 0,4-0,6 л/га, Імактом 25SC, КС, 0,25 л/га, Картом, КС, 0,8-1 л/га, Піктором Актив, КС, 0,4-1 л/га, Рексом Дуо, КС, 0,4-0,6 л/га, Супрімом, ЕВ., 0,75-1,0 л/га, Титулом Дуо, ККР, 0,25 л/га, Фальконом 460 ЕС, КЕ, 0,6 л/га, Фундазолом, ЗП, 0,6-0,8 кг/га, іншими препаратами згідно «Переліку...». За наростання хвороб повторні обробки проводять через 12-15 днів (слід обов'язково чергувати препарати для попередження виникнення резистентності), а після застосування фундазолу – через 20-25 днів.

В посівах **соняшнику** наростатиме чисельність сисних шкідників (**геліхрислової та бобової попелиць, польових клопів, трипсів, цикадок, кліщів**), осередково – **соняшникової вогнівки**. За прохолодної вологої погоди набуватимуть значного розвитку такі хвороби, як **пероноспороз, біла та сіра гнилі**, а за теплої – **фомоз, фомопсис. Іржа, борошниста роса, септоріоз** інтенсивніше розвиватимуться за посухи.

До початку цвітіння соняшнику від попелиць (ЕПШ 20% заселених рослин по 40-50 екз. на кожній за відсутності ентомофагів), різноманітних клопів, цикадових та інших шкідник рослин застосовують Вантекс, Мк.с., 0,1 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3-0,5 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Кораген 20, КС, 0,15 л/га, Фуфанон 570, КЕ, 0,6 л/га, інші інсектициди згідно Переліку, **біопрепарат** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га. Розвиток пероноспорозу та фомопсису попереджають Аканто Плюс 28, КС, 0,5-1,0 л/га, Амистар Екстра 280SC, КС, 0,75-1,0 л/га, Дерозал 500SC, КС, 0,5 л/га, Консенто 450SC, КС, 1,7-2 л/га, Супрім, ЕВ, 1-1,5 л/га, Танос 50, ВГ, 0,4-0,6 кг/га. За загрози епіфітотій гнилей посіви оздоровлюють Голдазімом 500, КС, 0,5 л/га, Дерозалом 500SC, КС, 0,5 л/га, Консенто 450SC, КС, 1,7-2,0 л/га, Коронетом 300SC, КС, 0,6-0,8 л/га (сіра гниль), Пропульсом 250Е, СЕ, 0,8-0,9 л/га, Супрімом, ЕВ, 1-1,5 л/га, Таносом 50, в.г, 0,4-0,6 кг/га, Хорусом 75WG, ВГ, 0,75 кг/га (сіра гниль), **біопрепаратами** Фунгістон, р.с., 2-3 л/га, Флорабацилін, с., 2-4 л/га та іншими згідно Переліку. За необхідності повторні обробки проводять через 2 тижні.

Картопля та овочеві культури

На пасльонових культурах - посадках картоплі, посівах томатів, баклажанів масово розвиватимуться жуки і личинки **колорадського жука** літнього покоління.

З колорадським жуком ефективно борються інсектициди Біскайя 240OD, МД, 0,2 л/га, Версар, КЕ, 0,75 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Дантоп 50, ВГ, 0,035-0,045 кг/га, Калісо 480SC, КС, 0,1-0,2 л/га, Коннект 112,5SC, КС, 5 мл/5 л води/100 м², Конфідор 200SL, РК, 0,15-0,2 л/га, Кораген 20, КС, 0,05-0,06 л/га, Моспілан, ВП, 0,05 кг/га, Номолт, КС, 0,15 л/га (застосування ефективніше під час масового відкладання яєць), Разит, КС, 0,1-0,2 л/га, Рімон, КЕ, 0,25-0,3 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,07 л/га, або інші згідно Переліку. З **біопрепаратів** використовують Агрінсекту, р., 0,5-3 л/га, Актоверм, КЕ, 0,3-0,4 л/га, Актофіт, КЕ, 0,3-0,4 л/га, інші згідно Переліку. Проти картопляної молі ефективний Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га. На **томатах** (до цвітіння) дозволено обприскування Галілом, КС, 0,2-0,3 л/га, Карате Зеон 050CS, СК, 0,1 л/га (ці препарати застосовують і на баклажанах), Воліамом Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Ексірелем, СЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Еспадою, КС, 0,2-0,25 л/га, Конфідором 200SL, РК, 1 л/га, Кайзо, ВГ, 0,1 л/га, Корагеном 20, КС, 0,2 л/га, інших, без обмежень - **біоінсектицидів** Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2-3 кг/га. Проти совок застосовують Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Верімарк, КС, 0,25-0,5 л/га (методом крапельного зрошення), Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Галіл, КС, 0,2-0,3 л/га, Матч 050ЕС, к.е., 0,4 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,2-0,3 кг/га, інші, **біопрепарати** Біолеп, СК, 2-3 л/га, Колорадоцид, з.п., 3 кг/га; проти бавовникової – препарат вірусного поліедрозу шкідника Хеліковекс, КС, 0,05-0,2 л/га/200-500 л води.

Хвороби картоплі і томатів (**фітофтороз, альтернаріоз**) за встановлення в липні теплої, вологої погоди, рясних рос, туманів, різких коливань температури масово розвиватимуться та поширюватимуться повсюди.

Регулярні профілактичні обприскування фунгіцидами Акробат МЦ, в.г., 2 кг/га, Арева Голд, ВГ, 1,8-2 кг/га, Банджо, КС, 0,3-0,4 л/га, Банджо Форте, КС, 0,8-1 л/га, Валіс М, ВГ, 2 кг/га, Зорвек Інкантія, СЕ, 0,4-0,5 л/га, Емендо М, ВГ, 2 кг/га, Квадріс Топ 325SC, КС, 0,75-1,0 л/га, Кольт 690, ЗП, 2,0 кг/га, Косайд 2000, ВГ, 2,5 кг/га, Купроксат, КС, 3,0-5,0 л/га, Метеор, ЗП, 3 кг/га, Нандо 500, КС, 0,3-0,4 л/га, Натіво 75WG, ВГ, 0,25-0,35 кг/га, Орвего, КС, 0,8-1 л/га, Ревус Топ 500SC, КС, 0,6 л/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,5 л/га, Танос 50, ВГ, 0,6 кг/га, Ширлан 500SC, КС, 0,3-0,4 л/га, інші необхідні для попередження ураження посадок картоплі, томатів від хвороб. Норми витрати робочої рідини при наземному обприскуванні - 300-500 л/га. Отримання екологічно чистої продукції забезпечує застосування **біопрепаратів**: Віплант, РК, 2 л/га, Казумін 2Л, РК, 1,5 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Псевдобактерін-2, в.р., 1 л/га, ТрихоПлант, р., 2-5 л/га, ФітоДоктор (Спорофіт), п., 2-3 кг/га, Трихофіт, п., 4-6 л/га.

Рослинам капусти продовжуватимуть завдавати шкоди личинки **капустяної совки, ріпного та капустяного біланів, капустяної молі**, збільшуватиметься щільність **попелиці**. Продовжуватиме шкідливу діяльність **білокрилка**. Найбільш поширена білокрилка капустяна, яка здебільшого харчується на різновидах капусти, бур'янах з родини капустяних, а також на суницях. Листя рослин ушкоджують в основному личинки білокрилки, причому живляться вони переважно на молодих листках. Личинки висмоктують сік рослин, що значно їх ослаблює. В процесі висмоктування соку з рослин білокрилки споживають його більше, ніж їм необхідно, а всі залишки виводять назовні у

вигляді цукристого нальоту (медвяної роси). Він, в свою чергу, створює сприятливі умови для розвитку сажистих грибків, що призводить до погіршення процесів газообміну в клітинах рослин, в них істотно сповільнюється фотосинтез. Складність боротьби з білокрилкою полягає в тому, що контактні препарати, які вбивають дорослих особин, не діють на личинок, тому що восковий кокон захищає їх від шкідливих впливів.

На початку та в період масового відкладання яєць метеликами совок та біланів проводять випуск трихограми з розрахунку в перший строк - 20 тис. самиць/га, в другий-третій - 1 самиця трихограми на 20 яєць шкідника на 1 м². Проти личинок використовують двократне обприскування **біопрепаратами** Лепідоцид, в.р., 3-4 л/га, Лепідоцид-БТУ, р., 2-3 л/га, Скарадо-М, ЗП, 2,0-3,0 кг/га. 3 хімічних препаратів застосовують: Белт 480SC, КС, 0,1 л/га, Версар, КЕ, 0,45-0,75 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,4 л/га, Децис f-Люкс 25ЕС, КЕ, 0,3 л/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, Енжіо 247SC, КС, 0,18 л/га, Матч 050ЕС, КЕ, 0,4 л/га, Номолт, КС, 0,3 л/га, Проклейм 5SG, РГ, 0,2-0,3 кг/га, Релдан 22ЕС, КЕ, 1,0-1,5 л/га, Сумі-альфа, КЕ, 0,2 л/га, Суперкіл 440, КЕ, 0,45-0,75 л/га, Фастак, КЕ, 0,1-0,15 л/га, Ф'юрі, ВЕ, 0,1-0,15 л/га та інші препарати згідно Переліку.

Для регулювання чисельності **білокрилки** на овочевих культурах найпростішим засобом є виставлення клейових пасток, які являють собою жовті поверхні, покриті невисихаючим клеєм. У боротьбі з білокрилкою в Україні дозволено використання інсектицидів: Актеллік 500ЕС, КЕ, 0,3-1,5 л/га (відкритий ґрунт), 3-5 л/га (закритий ґрунт), Вертимек 018ЕС, КЕ, 0,7-1 л/га, Ексірель, СЕ, 0,25-0,5 л/га, в закритому ґрунті: Актвал, КЕ, 3-5 л/га, Аплауд, з.п., 0,5-0,7 кг/га, Беневія, ОД, 0,6-1 л/га, Верімарк, КС, 0,375-0,5 л/га (методом крапельного зрошення), Мовенто 100SC, КС, 0,75-1 л/га, Моспілан, ВП, 0,2-0,3 кг/га, Конфідор 200SL, РК, 0,25 л/га та аналоги (Бульбоцит, ВГ, 0,045-0,050 кг/га, Варант 200, в.р.к., 0,25 л/га, Вектор, РК, 0,25 л/га, Еліт Хантер, РК, 0,25 л/га, Когінол, РК, 0,25 л/га. Для роздрібного продажу населенню дозволені препарати Актеллік 500ЕС, КЕ, (6 мл/3 л води/1 сотку, Антикліц Макс, КЕ, 8-10 мл/8-10 л води/1 сотку (декоративні культури), Вертимек 018ЕС, КЕ, 10 мл/5 л води/1 сотку, Конфідор Максі, ВГ, 0,5 г/5-8 л води/1 сотку. Проти імаго досить ефективно використання **біопрепаратів** на основі авермектинів і аверсектинів (Актарофіт, Актоверм Актофіт), а також АгріІнсекта, р., 5-30 мл/100 м², Натургард, в.р., 0,3 л/га. Слід мати на увазі, що білокрилка швидко набуває стійкості до інсектицидів, що вимагає регулярних обробок з постійним чергуванням препаратів.

Гарбузові культури за теплої або жаркої, сухої погоди масово заселятимуться сисними шкідниками - **баштанною попелицею, павутинним кліщем, тютюновим трипсом**. З хвороб ймовірний розвиток **пероноспорозу, бактеріозу, аскохітозу**.

В період вегетації за поширення фітофагів на озірках слід користуватися одним з хімічних інсектицидів - Акрамайт, КС, 0,2-0,3 л/га, Аплауд 25, КС, 0,5-0,7 л/га, Карате Зеон 050CS, м.с.с, 0,1 л/га, Мовенто 100SC, КС, 0,5-1 л/га, Талстар 10%КЕ, 0,48-0,6 л/га, або **біопрепаратів** - АгріІнсекта, р., 0,5-3 л/га, Актофіт, КЕ, 2 л/га, Актоверм, КЕ, 2 л/га, Актоверм Формула, р., 7-15 л/га, Бітоксібацілін-БТУ, р., 7-15 л/га/1000 л, Натургард, в.р., 0,3-1,0 л/га.

Для попередження розвитку хвороб у фазі 2-3 справжніх листків озіркі обприскують Медяном Екстра 350SC, к.с., 2-2,5 л/га, Нукопом 25ХайБіо, ВГ, 2 кг/га, **біопрепаратами** Псевдобактерін-2, в.р., 1 л/га, Триходерма Бленд Bio-Green Microзуте TR, КС, 0,3-1 л/га, Фітолавін, РК, 1,5-2 л/га. Через 10-12 днів після попередньої обробки обприскують системними препаратами: Акробат МЦ, в.з., 2 кг/га, Альєтт 80WP, ЗП, 2,0 кг/га, Інфініто 61SC, КС, 1,2-1,6 кг/га, Кабріо Дуо, КЕ, 2,5 л/га, Квадріс 250SC, КС, 0,6 л/га, Курзат Р44, з.п., 3,0 л/га, Превікур Енерджі 840SL, РК, 2,5 л/га, Ранман Топ, КС, 0,5 л/га, Фітал, РК, 2,0-2,5 л/га, інші. Третю і четверту обробки посівів проводять через 8-10 днів. **Біопрепарати** застосовують ті ж, що у фазу 2-3 справжніх листків. Проти бактеріозу, антракнозу ефективні препарати міді (бордоська рідина, Медян Екстра 350SC, к.с., 2-2,5 л/га), **біопрепарат** Серенада АСО SC, КС, 4-6 л/га.

Багаторічні насадження

Личинки **яблуневої плодожерки** I покоління закінчуватимуть розвиток та заляльковуватимуться, а згодом на середніх та пізніх сортах яблуні проходитиме розвиток II покоління, розпочнеться літ метеликів та відкладання яєць. Скрізь на деревах плодкових культур зростатиме кількість **попелиць, медяниць та кліщів**. Проходитиме літ і відкладання яєць метеликами **шовкопрядів, яблуневої молі, розанової листокрутки**. В незахищених насадженнях пошкоджуватимуть листки гусениці **золотогуза та білана жилкуватого**.

Личинки **вишневої мухи** дохарчовуватимуться в плодах вишні та черешні пізніх сортів і заляльковуватимуться в ґрунті, де зимуватимуть.

На неімунних сортах яблуні розвиватиметься **борошниста роса**. Тепла погода з частими дощами та росами обумовить інтенсивний розвиток **парші яблуні і груші, моніліозу, клястероспоріозу, кокомікозу, кучерявості листків персика** на кісточкових.

В липні за наявності льоту метеликів плодожерок (3 і більше екз. **яблуневої плодожерки** або 1 **східної** за 7 днів спостережень на феромонну пастку), але не раніше втрати токсичності препаратів від попереднього обприскування, застосовують Дозор, ЗП, 0,6 кг/га, Люфокс 105ЕС, к.е., 1 л/га, Матч 050ЕС, к.е., 1 л/га, Номолт, к.с, 0,5-0,7 л/га, Рімон, КЕ, 0,25-0,3 л/га; або Арріво 25%, КЕ, 0,16-0,32 л/га, Воліам Флексі 300SC, КС, 0,3-0,5 л/га, Децис Профі 25WG, ВГ, 0,1 кг/га, Ламдекс, СК, 0,15 л/га, Моспілан, ВП, 0,15-0,20 кг/га, Сумітіон, КЕ, 1,6-3 л/га; інші згідно Переліку. За наявності бродяжок **щитівків і несправжньоощитівків** використовують Аплауд, 2,0-2,4 кг/га, Данадим стабільний, КЕ, 2 л/га, Кораген 20, КС, 0,15-0,175 л/га, Люфокс 105ЕС, КЕ, 1,0 л/га, Сумітіон, КЕ, 1,6-3,0 л/га.

До бакової суміші для боротьби з **парією** додають Белліс, ВГ, 0,8 кг/га, Ембрелію 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Ескаду 488, КС, 1,75-2,0 л/га, Косайд 2000, ВГ, 2,0-2,5 кг/га, Луну Експірієнс 400SC, КС, 0,5-0,75 л/га, Мерпан, ВГ, 1,9-2,5 кг/га, Нандо 500, КС, 0,6 л/га, Натіво 75WG, ВГ, 0,3-0,35 кг/га, Патроль, ЗП, 1,5-2,0 кг/га, Полірам ДФ, ВГ, 2,5 кг/га, Принцип 90SC, КС, 1 л/га, Сакуру, КС, 2,5-3 л/га, Серкадіс Плюс, КС, 0,9-1,5 л/га, Скалу 400SC, КС, 0,75 л/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,15-0,2 л/га, Фитал, РК, 2,0 л/га, Циделі Топ 140DC, КД, 0,6-0,7 л/га, інші; проти **борошнистої роси** – Алмаз 100, КЕ, 0,3-0,4 л/га, Ембрелію 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Белліс, ВГ, 0,8 кг/га, Імпакт 25SC, КС, 0,1-0,15 л/га, Луну Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Нандо 500, КС, 0,6 л/га, Натіво 75WG, ВГ, 0,3-0,35 кг/га, Оріус 250, ЕВ, 0,4-0,5 л/га, Принцип 90SC, КС, 1 л/га, Сакуру, КС, 2,5-3 л/га, Серкадіс Плюс, КС, 0,9-1,5 л/га, Скор 250ЕС, КЕ, 0,15-0,2 л/га, Топаз 100ЕС, КЕ, 0,3-0,4 л/га, Топсін М500, КС, 0,4-1,6 л/га, Флінт Стар 520SC, КС, 0,4-0,5 л/га, а за температури не нижче 16-20°C і не вище 28-35°C - Інферно, ВГ, 5-8 кг/га, Кумулюсу ДФ, в.г., 6 кг/га, Тіовіту Джет 80WG, в.г., 8 кг/га, Топазіо, ВГ, 3-4 кг/га.

На кісточкових породах за необхідності відразу після збору врожаю і ще двічі з інтервалом 12 днів проводять обробки від **кокомікозу** (Ембрелія 140SC, КС, 1,2-1,5 л/га, Луна Сенсейшн 500SC, КС, 0,3-0,35 л/га, Сігнум, ВГ, 1,0-1,25 кг/га, Топсін-М, ЗП, 1 кг/га, Фитал, РК, 2,0 л/га, Хорус 75WG, ВГ, 0,25-0,3 л/га).

Застосування **біопрепаратів** сприяє отриманню екологічно безпечної продукції, що позитивно впливає на стан здоров'я людини, та зменшує пестицидне навантаження на навколишнє природне середовище. В плодкових насадженнях можна застосовувати широкий спектр біоінсектицидів та біопрепаратів фунгіцидної дії. Так, у боротьбі з плодожерками в нагоді стануть Мадекс Твін, КС, 0,1 л/га (400-1000 л/га робочого розчину) або Скарадо-М, ЗП, 3-5 кг/га, з кліщами – Мімігейт, в.р., 0,3-0,45 л/га, Агрінсекта, р., 0,5-3 л/га, з кліщами, попелицями та листоблішками – Натургард, в.р., 0,3-1 л/га.

Проти хвороб використовуються Віплант, РК, 2 л/га, Бізар, р., 4-6 л/га, Гуапсин, р., 4-6 л/га, Мікосан «В», в.р.к., 10-12 л/га, Псевдобактерін-2 (Респекта), в.р., 1 л/га, Фітолавін, РК, 2 л/га (за рекомендованою схемою), Фітохелп, р., 1-2 л/га; проти бактеріального опіку – Казумін 2Л, РК, 3-4 л/га. Препарат Гаубсин, с., 10 л/га, застосовують проти комплексу шкідливих організмів - яблуневої плодожерки, попелиць, парші, борошнистої роси. На кісточкових, зерняткових, винограді проти моніліального та бактеріального опіку, сірої та моніліальної плодової гнилі застосовують **біопрепарат** Серенада АСО SC, КС, 4-8 л/га (за рекомендованою схемою – 2 обробки під час цвітіння з інтервалом 7-10 днів, та 2 обробки перед збиранням урожаю з таким самим інтервалом).

Начальник управління
фітосанітарної безпеки

підписано

Наталія САМБОРСЬКА

Начальник відділу прогнозування, фіто-
санітарної діагностики та аналізу ризиків

підписано

Володимир ТЕЛЕФУС